

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІІІ МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

доктор ІІІ медичного факультету,
доцент Шинько М.А.

_____ 2022 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КОМПЛЕКСНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПІСЛЯ ПЕРЕБУВАННЯ В
ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ**

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Студентської Ради Протокол № <u>03/10</u> від « <u>24</u> » <u>листопада</u> 2022 р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні спільної Вченої ради медичних та міжнародних факультетів Протокол № <u>2</u> від « <u>01</u> » <u>листопада</u> 2022 р.

1. Загальна інформація про викладача

Дорошенко Едуард Юрійович, д.фіз.вих., завідувач кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ЗДМУ
e-mail: doroe@ukr.net

Кафедра: фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я.
Адреса: 69035, м. Запоріжжя, проспект Маяковського, 26.

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Комплексна реабілітація після перебування в екстремальних умовах».

Код навчальної дисципліни: ВК 3.8.

Кількість кредитів з дисципліни: 3 кредити ECTS, 90 годин (лекцій – 10; практичних – 20; СРС – 60).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Семестр: 3 Згідно розкладу занять.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні «Комплексна реабілітація після перебування в екстремальних умовах»): «Нормальна анатомія людини», «Нормальна фізіологія людини», «Біомеханіка та клінічна кінезіологія», «Клінічний реабілітаційний менеджмент (за професійним спрямуванням)», «Моделі надання реабілітаційних послуг», «Технічні засоби реабілітації».

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні): («Невідкладні стани», «Фізична терапія при травмі, політравмі та захворюваннях опорно-рухового апарату», «Фізична терапія в клініці внутрішніх хвороб», «Фізична терапія в неврології».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Фахівець з фізичної терапії повинен знати функціональні проблеми пацієнтів різного профілю, можливості їх корекції шляхом формування програм комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.

Головним завданням навчальної дисципліни «Комплексна реабілітація після перебування в екстремальних умовах» є: надати інформацію про цілісну систему комплексної реабілітації та її складові; формування у здобувачів знань з питань функціональних проблем пацієнтів різного профілю, можливостей їх корекцій; набуття практичних навичок та умінь, які дозволять фізичному терапевту сформулювати комплексні програми реабілітації та провести відповідну корекцію пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах (психологічні та фізичні стресові стани, збройні конфлікти, тощо).

Компетенції, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії відповідно до спеціалізації.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

	ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність виявляти та вирішувати проблеми. ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)	СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану. СК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії. СК 04. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня. СК 05. Здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності. Спеціалізація 227.1 Фізична терапія (СКфт)	СКфт 01. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування. СКфт 02. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан. СКфт 03. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії. СКфт 04. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях. СКфт 05. Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни – є формування у здобувачів знань з питань функціональних проблем пацієнтів різного профілю, можливостей їх корекції шляхом формування програм комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах, сприяти здобуттю загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, формуванню практичних навичок та умінь, які дозволять складати індивідуальні програми комплексної реабілітації та реалізовувати їх у практичній діяльності фізичних терапевтів на основі МКФ (Міжнародної класифікації функціонування) та різних нозологічних форм захворювань.

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Комплексна реабілітація після перебування в екстремальних умовах»:

- засвоїти основні визначення та поняття предмету;
- сформувати у здобувачів уявлення про функціональні проблеми пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах на основі МКФ (Міжнародної класифікації функціонування) з урахуванням різних нозологічних форм захворювань;
- оволодіти вмінням формувати алгоритми і складати індивідуальні програми комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;
- оволодіти вмінням реалізовувати індивідуальні програми комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- теоретичний і методичний матеріал в обсязі програми;
- критерії МКФ (Міжнародної класифікації функціонування) стосовно комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;
- правила підбору та комплексного використання терапевтичних вправ у програмах фізичної терапії пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;
- протипоказання та можливі ускладнення при комплексному використанні терапевтичних вправ у програмах фізичної терапії пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;
- основні алгоритми формування комплексних програм реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;
- основні методики комплексного використання терапевтичних вправ та інших засобів фізичної терапії пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.

вміти:

- виявляти функціональні проблеми пацієнтів (клієнтів) з різними нозологіями після перебування в екстремальних умовах;
- обирати терапевтичні вправи для комплексного використання у програмах фізичної терапії пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;
- дозувати фізичні навантаження у комплексній реабілітації пацієнтів (клієнтів) з різними нозологіями після перебування в екстремальних умовах;
- обирати варіанти застосування терапевтичних вправ та інших засобів фізичної терапії у комплексній реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах;
- здійснювати страхування пацієнтів під час виконання терапевтичних вправ;
- надавати домедичну невідкладну допомогу при ургентних станах пацієнта (клієнта).

5.4 Зміст навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни «Комплексна реабілітація після перебування в екстремальних умовах» складається з лекцій – 10 год.; практичних – 20 год.; СРС – 60 год.

Назви тем:

Критерії психічного та психологічного здоров'я особистості

Соціально-педагогічні основи комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.

Психологічні основи комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.

Діагностичний та корекційний інструментарій для комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.

Психологічна травматизація пацієнтів (клієнтів) в екстремальних умовах професійної діяльності (на матеріалі збройних конфліктів).

Стадії відновлення пацієнтів (клієнтів) у процесі комплексної реабілітації.

Формування мотивації до відновлення у комплексній реабілітації пацієнтів (клієнтів).

Характеристика сучасних методів комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.

Психологічна реабілітація пацієнтів (клієнтів) в екстремальних умовах професійної діяльності (на матеріалі збройних конфліктів).

Алгоритми і формування комплексних реабілітаційних програм пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.

Підсумковий контроль.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни:

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
	Тема 1. Критерії психічного та психологічного здоров'я особистості	Л - 2; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК).
	Тема 2. Соціально-педагогічні основи комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	Л - 2; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК).
	Тема 3. Психологічні основи комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	Л - 2; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК).
	Тема 4. Діагностичний та корекційний інструментарій для комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	Л - 2; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК).
	Тема 5. Психологічна травматизація пацієнтів (клієнтів) в екстремальних умовах професійної діяльності (на матеріалі збройних конфліктів).	Л - 2; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК).
	Тема 6. Стадії відновлення пацієнтів (клієнтів) у процесі комплексної реабілітації.	ПЗ - 4; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК) і практичних навичок.
	Тема 7. Формування мотивації до відновлення у комплексній реабілітації пацієнтів (клієнтів).	ПЗ - 4; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК) і практичних навичок.
	Тема 8. Характеристика сучасних методів комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	ПЗ - 4; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК) і практичних навичок.

	Тема 9. Психологічна реабілітація пацієнтів (клієнтів) в екстремальних умовах професійної діяльності (на матеріалі збройних конфліктів).	ПЗ - 4; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК) і практичних навичок.
	Тема 10. Алгоритми і формування комплексних реабілітаційних програм пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	ПЗ - 4; СРС - 6.	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, який міститься на сайті кафедри і MS Teams (НМК) і практичних навичок.

6. Самостійна робота здобувача

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критерії психічного та психологічного здоров'я особистості	6
2	Соціально-педагогічні основи комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	6
3	Психологічні основи комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	6
4	Діагностичний та корекційний інструментарій для комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	6
5	Психологічна травматизація пацієнтів (клієнтів) в екстремальних умовах професійної діяльності (на матеріалі збройних конфліктів).	6
6	Стадії відновлення пацієнтів (клієнтів) у процесі комплексної реабілітації.	6
7	Формування мотивації до відновлення у комплексній реабілітації пацієнтів (клієнтів).	6
8	Характеристика сучасних методів комплексної реабілітації пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	6
9	Психологічна реабілітація пацієнтів (клієнтів) в екстремальних умовах професійної діяльності (на матеріалі збройних конфліктів).	6
10	Алгоритми і формування комплексних реабілітаційних програм пацієнтів (клієнтів) після перебування в екстремальних умовах.	6
Разом		60

Консультативна допомога: відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри.

Контрольні заходи: самостійна робота здобувачів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час відповідного практичного заняття.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1 Основна література

1. Замашкіна О.Д. Основи соціальної реабілітації: навчально-методичні рекомендації. ІДГУ, Ізмаїл, 2019. – 193 с.
2. Лиман А.А., Приходько І.І., Морозова Л.В.. Визначення структури психологічної готовності до ризику військовослужбовців Національної гвардії України. Честь і закон. – 2019. – № 4 (71). – С. 117-125.
3. Лянной Ю.О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю.О. Лянной; ред. Ю.О. Лянной; рец.: Ю.М. Шкретій, М.М. Каплін, В.А. Косяк; МОН України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2020. – 368 с.

4. Майкова, Т. В. Основи ерготерапії: підруч. признач. для здобувачів вищ. освіти «Бакалавр» профільних навч. закл., а також фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, науковців / Т.В. Майкова, О.С. Афанасьєва; рец.: О.В. Косинський, Е.Ю. Дорошенко, Н.В. Богдановська; МОН України, Придніпров. держ. акад. фіз. культури і спорту. - Дніпро : Журфонд, 2021. – 364 с.
5. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підруч. для студентів I рівня вищ. освіти: галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / Л.О. Вакуленко [та ін.]; за заг. ред.: Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. - Тернопіль : ТДМУ «Укрмедкнига», 2020. – 372 с.
6. Особистість в екстремальних умовах: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (17 травня 2019 р., м. Львів). Львів, 2019. 140 с.
7. Охорона ментального здоров'я та медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах гібридної війни: монографія: за редакцією академіка Цимбалюка В.І. (Стеблюк В.В., Друзь О.В., Марута Н.О., Лінський І.В., Кожина Г.М. та ін., усього – 18 співавт.). К.: 2020. – 307 с.
8. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України №1053-ІХ от 03.12.2020.
9. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів: метод. посібн. / Н.В. Павлик. – Київ, 2020. – 92 с.
10. Тімченко О.В., Приходько І.І., Лиман А.А., Пархоменко О.О., Чижевський С.О., Рютін В.В. Динаміка психічних станів військовослужбовців сил охорони правопорядку при виконанні службово-бойових завдань під час масових заворушень: монографія / за заг. ред. проф. І.І. Приходька. – Х.: НА НГУ, 2016. – 130 с.
11. Титаренко Т.М. Дорожня карта соціально-психологічної реабілітації особистості, що постраждала від воєнної травматизації / Робота з травмами війни. Український досвід: матеріали Першої всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ 28-31 березня 2018) / [за наук. ред.. Л.А. Найдьонової, О.Л. Вознесенської, В.В. Савінова] – К.: Вид-во ФОП Назаренко Т.В., 2018. – С. 118-121.
12. Туриніна О.Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. – 160 с.

7.2 Додаткова література

1. Абдрахімов Р.А. Психокорекція постстресової психологічної дезадаптації в учасників бойових дій з травмами органу зору: обґрунтування, зміст, ефективність / Р.А. Абдрахімов // Архів психіатрії. – 2019. – Т. 25, № 2. – С. 73-80.
2. Гайда І. Особливості структури та перебігу сучасної бойової травми у військовослужбовців Збройних Сил України / І. Гайда, М. Бадюк, І. Сушко // Патологія. – 2018. – Т. 15. – № 1(42). – С. 73-76.
3. Гайда І. М. Роль ранньої діагностики психологічного стану учасників АТО у виборі необхідних реабілітаційних заходів / І.М. Гайда, М.І. Бадюк // Військова медицина України. – 2018. – Т. 18. – № 1. – С. 128-132.
4. Кожина Г.М. Спосіб терапії психопатологічних наслідків бойового стресу в учасників антитерористичної операції / Г.М. Кожина, К.О. Зеленська, О.В. Друзь, В.Д. Наумов // Патент України на корисну модель №133760, 25.04.2019. – 2019. – 6 с.
5. Кожина Г.М. Спосіб медико-психологічної корекції стану дезадаптації внаслідок бойової психічної травми у учасників локальних бойових дій / Г.М. Кожина, К.О. Зеленська, О.В. Друзь, І.О. Черненко, А.П. Казмірчук // Патент України на корисну модель №132848, 11.03.2019. – 2019. – 4 с.
6. Лінський І.В. Вживання алкогольних напоїв і розлади адаптації у комбатантів (результати пілотного дослідження) / І.В. Лінський, О.І. Мінко, О.В. Бараненко та ін. // Лікарська справа. – 2019. – № 4. – С. 16-21.
7. Маркова М.В. Порушення здоров'я родини в учасників бойових дій у світлі концепції постстресової психологічної дезадаптації: клініко-психологічні прояви, механізми

- формування, засади психокорекції / М.В. Маркова, Г.С. Росінський // Проблеми безперервної медичної науки та освіти. – 2019. – № 3 (35). – С. 5-9.
8. Медична та соціальна реабілітація: навч.-метод. посіб. для студ. та викл. медичних (фармац.) закл. вищ. освіти, закл. (ф-тів) післядиплом. освіти, інструкторів з лікувальної фізкультури та масажу, практикуючих медичних сестер / С.С. Сапункова [та ін.] ; рец. І.Я. Губенко [та ін.]. – Київ: Медицина, 2018. – 280 с.
  9. Психологічна допомога дитині у психотравмуючій ситуації: методичний посібник. / уклад.: Г.Б. Растроста. – Суми. НВВ КЗ СОШПО: 2018. – 64 с.
  10. Реабілітаційна психологія: методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ] / В. Дуб. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. – 92 с.
  11. Стеблюк В. Травма та травмотерапія: історія та сьогодення / В. Стеблюк, К. Проноза-Стеблюк // Український вісник психоневрології. – 2018. – Т. 26, 4 (97). – С. 82-86.
  12. Швець А.В. Особливості відновлення постконтузійної симптоматики після черепно-мозкової травми у військовослужбовців / А.В. Швець, А.Ю. Кіх, І.А. Лук'янчук // Запорізький медичний журнал. – 2019. – Т. 21, № 5 (116). – С. 618-624.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету. URL: <http://lib.zsmu.edu.ua>
2. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <https://zounb.zp.ua/>
3. Запорізька обласна науково-медична бібліотека. URL: <http://medlib.org.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
5. Національна наукова медична бібліотека України. URL: <https://library.gov.ua/>
6. Мережа медичних бібліотек України. URL: <https://ube.nlu.org.ua/article/>
7. Українська асоціація фізичної терапії. URL: <http://physrehab.org.ua/uk/home>
8. Український інститут когнітивно-поведінкової терапії. URL: <https://i-cbt.org.ua/pro-kpt/>
9. Національна гаряча лінія із запобігання домашньому насильству, торгівлі людьми та гендерної дискримінації – [0 800 500 335](tel:0800500335) або [116 123](tel:116123) (з мобільного телефону).
10. Гаряча лінія НУО «Людина в біді». Безкоштовні психологічні консультації надають за номером: [0 800 210 160](tel:0800210160).
11. Міжнародна гуманітарна організація «Людина в біді» (People in Need, PIN). URL: <https://ukraine.peopleinneed.net/ua/>
12. Червоний Хрест України. URL: <https://redcross.org.ua/>
13. Польська медична бібліотека імені професора Збігнєва Реліги. URL: <https://polska.library.gov.ua/>
14. Асоціація EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing) в Україні. URL: <https://emdr.com.ua/emdr/>
15. UNICEF Ukraine. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/>

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1 Види контролю:

- поточний;
- підсумковий.

8.2 Форми контролю:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям за кожною темою. При оцінюванні навчальної діяльності здобувачів надається перевага стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

На кожному практичному занятті викладач оцінює знання кожного здобувача за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2»):

Оцінку «5» або «відмінно» отримує здобувач, який засвоїв програмовий матеріал, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді тісно пов'язані теорія, методика та практика. При цьому, здобувач не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно розв'язує задачі та відповідає на питання другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з науковими даними і монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє різносторонніми навиками і прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

Оцінку «4» або «добре» отримує здобувач, який знає програмовий матеріал, грамотно і змістовно його викладає, не допускає дрібних помилок у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні та методичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

Оцінку «3» або «задовільно» отримує здобувач, який знає основний матеріал, але не засвоїв його окремих деталей, припускає незначні помилки, надає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу та відчуває складнощі при виконанні практичних навиків або виконує їх з істотними недоліками, також з недоліками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

Оцінку «2» або «незадовільно» отримує здобувач, який не знає основної частини програмного матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими складнощами виконує практичні навички.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів. Самостійна робота здобувачів, яка передбачена робочою програмою оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Для дисциплін, формою контролю для яких є залік, оцінка базується виключно на результатах оцінювання поточної діяльності та визначається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано», а максимальна кількість балів за поточну діяльність становить 200 балів.

Розрахунок балів здійснюється за формулою СА (середня арифметична) : 5×200 .

Для зарахування здобувач має отримати за поточну навчальну діяльність не менше 120 балів.

Загальна кількість балів, які набрані здобувачем при вивченні дисципліни, конвертується в національну шкалу оцінювання за таблицею:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
170 – 200	відмінно
140 – 169	добре
110 – 139	задовільно
0 – 109	незадовільно

Кафедра подає роздруковану з АСУ паперову відомість із результатами заліку в деканат не пізніше наступного дня після дати останнього заняття.

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, які передбачені робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.